

Методичний коментар до уроку “Музична прогулянка”

Музична лінія

Музика на прогулянці

Запропонуйте дітям уявити себе на прогулянці: вони неспішно ходять вулицями рідного міста чи селища, роздивляються навкруги. Аж ось серед вже звичних об’єктів вони бачать щось незвичайне. І одразу настрої змінюється.

- Пригадайте, яка музика звучить у вашій душі на прогулянках. Чи завжди одна й та сама? Чому?
- У яку погоду вам подобається гуляти? У радісну й сонячну? У похмуру, коли тихо і можна поміркувати? Коли йде дощик? У туман? Яка музика в яку погоду згадується?

Ваш настрої може збігатися з настроєм погоди, а може бути інакшим...

- Уявіть свою рідну вулицю вранці. Як вона причепурюється? Який вигляд має? Хто по ній біжить? Неспішно йде? Стрибає? Чапає?
- Як можна привітатися з вулицею, рідним містом, селищем? А як вони вітаються з вами?

Знайомимося з композитором

Джордж Гершвін — американський композитор. Народився в районі Бруклін у Нью-Йорку, у сім’ї емігрантів з України.

Коли Джорджу було шість років він познайомився з відомим у майбутньому американським скрипалем Максом Розенцвейгом. У домі Розенцвейга, який був старшим за Джорджа, він сам навчився грати на фортепіано: підбирав на слух популярні мелодії, намагався писати музику. Але одного разу в домі Гершвінів з’явилося фортепіано — батьки купили його для старшого брата Джорджа Айри. Яке ж було здивування батьків, коли молодший брат за короткий час досяг таких великих успіхів у грі на інструменті, що залишив брата далеко позаду. На превелику радість братів було вирішено, що займатися на фортепіано буде Джордж.

Хлопчик був норовливий, тому за два роки навчання змінив чотирьох учителів. І тільки Чарлз Хамбіцер виявився саме тим учителем, який був потрібен майбутньому композитору. Піаніст і композитор Хамбіцер одразу побачив винятковий талант учня й недоліки його музичного виховання. Учитель викладав радісно й захоплено, не тільки вчив грі на фортепіано, а й спрямовував розвиток таланту Джорджа. Він познайомив його з творчістю Йоганна Себастьяна Баха, Ференца Ліста, Фредерика Шопена, Моріса Равеля, Клода Дебюссі. Зустрічі Хамбіцера й Гершвіна продовжувались і після завершення навчання.

Музичну мову Гершвіна можна описати як безпосередню, барвисту, з нотками гумору. Головне місце в його творчій кар’єрі посіли мюзикли, які він дуже любив, і в які вкладав усю душу.

Більшість творів композитор написав у співавторстві зі своїм старшим братом, поетом Айрою. Цей творчий тандем протягом десяти років був найпродуктивнішим на Бродвеї.

Найвдалішим їхнім шоу було “Of Thee I Sing”. За це шоу брати отримали Пулітцерівську премію, яка вперше була присуджена музичній постановці.

У 1935 році побачила світ найбільш масштабна й досконала опера композитора — “Поргі і Бесс”.

Джордж Гершвін був одним із тих рідкісних музикантів, для якого музика була повітрям, яким він дихав, їжею, яка його насичувала, напоєм, який освіжав. Музика була тим, що він відчував, почуттям, яке його наповнювало. Те, що він зробив, — внесок не лише в американську музику, а й у музичну скарбницю всього світу.

Знайомимося з художником

Сергій Цемрюк — художник, львів’янин, який уміло передає дух і атмосферу міста Лева. Художника добре знають у Польщі, Словенії, США, Канаді та Німеччині, де часто відбуваються його виставки і зберігаються деякі роботи.

Сергій Цемрюк показує своє рідне місто живим і по-справжньому унікальним. Художник уже давно захоплюється колекціонуванням старих листівок. За деякими з них він вирішив зробити замальовки рідного міста кінця дев’ятнадцятого початку двадцятого століть.

І ось перед нами старовинні карети, парові трамваї, перші автомобілі, жінки в елегантних сукнях із парасольками в руках... Здається, що ми бачимо місто крізь дощ, тому картини по особливому таємничі, незвичайні, дещо казкові.

Прогулянка містом Лева

Сьогодні й ми здійснимо незвичайну прогулянку вулицями Львова. Спочатку послухайте музику, яка буде її супроводжувати.

Послухайте з дітьми “Прелюдію № 3 для фортепіано” Джорджа Гершвіна.

- Поміркуйте, чи можна назвати цю музику незвичайною. Чому?
- Уявіть, якою має бути прогулянка під таку музику.
- Як звучить музика? Легко чи складно рухатися під неї?
- Намалюйте музику лінією. Слухайте музику і ведіть по аркушу паперу олівцем чи фломастером. Вийде немовби музична лінія. Який колір ви виберете? Роздивіться, що вийшло у друзів. Створіть виставку “Музична лінія” і попросіть учнів з іншого класу, подивившись на ваші роботи, наспівати музику.
- Спробуйте проплескати її ритм. Чи завжди він однаковий? Чи легко буде це зробити? Як гадаєте, чи можуть чоловічки ритму створити такий ритм? Чому?
- Уявно розділіть музику на частини. Скільки вийшло? Чи можете показати кожную частину на своїй музичній лінії?

Прогулянка старим Львовом

Роздивіться картини та увійдіть у них.

- Де ви опинилися?
- Уявіть, що гуляєте вулицею під Прелюдію. На що дивитеся? Коли рухаєтеся швидше (повільніше)? Коли біжите? Коли зупиняєтеся?

- Розкажіть історію, яку композитор передав музикою.

Погляд крізь дощ

Пригадайте, як змінюється світ, коли дивитися крізь вікно у дощ. Здається, що в художника саме такий погляд. Його картини таємничі й трохи казкові, навіть якщо майстер малює вулиці міста, які він бачив багато разів.

- На що ви передусім звертаєте увагу, дивлячись на картину? Що це може бути?
- Що незвичайного ви помітили на картині? Як гадаєте, чому художник малює саме так?
- Художник малює минуле чи сучасне? Як ви зрозуміли це?
- Чому ми кажемо, що завдяки художнику подорожуємо старим містом? Що таке “старе місто”? Як воно може опинитися в сучасному місті?
- Уявіть, що ви дивитесь у вікно: іде дощ, як у картині, ви бачите у вікно своє рідне місто (селище). Який звук дощу чуєте?

Послухайте з дітьми [звуки дощу](#).

- Зробіть світлини крізь вікно, коли на вулиці дощ. Придумайте назви фотографіям, які сподобалися найбільше. Чим вони незвичайні? Влаштуйте у класі виставку “Погляд крізь дощ”.
- Дізнайтеся, чи є у вашому місті / селищі старі будинки. Як упізнати старі будинки? На що ви звернете увагу? Чому люди дбайливо оберігають такі будинки?

Гра-плескання

- Скільки музичних фраз у співаночці? Зі скількох тактів вони складаються?
- Проспівайте співаночку соло, дуєтом, тріо, квінтетом, октетом.
- Спробуйте наспівати мелодію співаночки з різними настроями — у мажорі та мінорі. Який варіант краще пасує до вашого настрою?
- Проплескайте ритм музики. Виконайте з друзями ритмічну композицію на різних дитячих музичних інструментах. Добирайте різні варіанти поєднання музичних інструментів. Яке з них найвдаліше?
- На якому інструменті вам було це робити легше? Складніше? Потренуйтеся протягом тижня і побачите, як зросте ваша майстерність.

Цю роботу можна продовжити.

- *Запропонуйте дітям зібрати колекцію картин, де художники змальовують дощ. Потім можна влаштувати вернісаж дощових картин і запропонувати кожному розповісти про картину, яка сподобалася найбільше.*
- *Запропонуйте дітям заплющити очі та уявити своє місто / селище. Які місця в ньому подобаються? Де вони часто бувають? Чим ваше рідне місто / селище відрізняється від інших? Розкажіть про свій населений пункт як про живу істоту. Який у нього характер? Далі діти можуть намалювати свій улюблений куточок.*